

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Улуус баһылыгы муньабыттан бэлиэтэһиннэр

ЖКХ 26 үлэһитэ үлэ харыстабылыгар үөрэнэн дастабырыанна ыл-быт. Нам селотугар уу баһар 5 массына сүүрэр.

Лесхоз директора Е.И. Иванов иһитиннэрбитинэн баһаары умуроорууга анаан 2 трактор, 5 булуук бэлэм.

Ааспыт нэдиэлэ ыйыны үлэтэ күүскэ ытыллыбыт. Ол курдук 840 гектарга туорахтаах культура, 224 гектарга хортуоппуй, 43 гектарга огуруот аһа ыһыллыбыт. Бэс ыйын 1 күнүгэр диэри туорахтаах культураны ыйыны, бэс ыйын 5 күнүгэр диэри хортуоппуйу олорддуу, бэс ыйын 18 күнүгэр диэри паардааны үлэтэ түмүктэниэхтээх. 270 тонна үүт туттарыллыбыт. 3920 ынах, 712 биз төрөөбүт.

Бэс ыйын 6 күнүгэр Дьокуускайга Дальневосточной Федеральной уокуруктан 60 киһилээх делегация кэлэн муньааха кыттаахтаах. Муньаах кыттаахтаахтары Намга тахсаллара сабадаланар.

Бэс ыйын 9 күнүгэр Дальневосточной уокуруктан статистика үлэһиттэрэ кэлэн Намга улахан муньааха кыттаахтары ыһыахтаа.

В. РЫКУНОВА

Улуус киинэ — улуустун сизэркилэтэ

**САНА ТУТУУ
ЭЛБИИ ТУРУОХТУН**

Ааспыт бээтинсэ ОдьКХ ГУП Намнаабы филиалын сана хонтуората үлэ-экириитин сизиргэр-туомугар сырыттыбыт. Бу улуус киинин хоту эңгэрин быһытын таһаатын чакчы тупсарар икки мэндизмэннээх, аныгылыы оҥоһуктаах дьиз кизэргэтибин кизэргэтэр дьиз биһир санаабы кэлибит. Билэрбит курдук, бастаан утаа «Намстрой» КСМК хонтуоратын көндөйө таас панелларын ууруллан баран тэрилтэ ыһыллан хас эмит сыл аһабыс халлаан аныгар таах турбута. Кэлин бу сиппэтэх объекты ОдьКХ ГУП директора А.Г. Кобыков бэлиэтин көрөн туһабы таһааттарда.

Бу иһинэ коммуналниктар араас сирдэринэн арендабы сылдьан балайда эрдэммиттэрэ, кэлин тиһэбэр «Сельхозтехника» АО хонтуоратыттан холдо-

обуллубуттара. Манна даһатан этиэххэ наада хайа баһарар тэрилтэ бэс билэр хонтуората суох ыал муннугун кэрийдэбинэ үлэтэ-хамнаа да биһир оннук сатааххай, инникни, кэскиллээби кыһайан быһаарбат турукка киһирэр. Ол курдук кэники үс-түөрт сылга улуус киинигэр араас тэрилтэлэр хонтуораларын тупсабай гына онгостор үгэстэрэ олохтоммута хайбаллаах суол. Баһардар этиэххит, үбү туһабы таһаарбаҕа була сатаан араас евроотделкалаах хонтуоралары дьэндэтин хорсомноонун курдук дьиз. Дьөрү оннук буолбатах, бу ОдьКХ Намнаабы филиалын дьизтин тугууга биһир да бюджетнай кэпчээх ороскуоттаммата, барыта тэрилтэ хаһаайыстыбаннай ороскуотунан уйуна. Аны туран сайдыылаах үйэбэ опоробут дьизит, оттон дьизит-уоппут быһыргылыы ампар дьизилэр харааран турдактарына киһи кута-сүрэ улаханник тохтообот.

Биһиги улуустун Дьокуускайтан чугаһын быһыытын төгүрүк сып улумэн үгүс ыалдыттар охсуллан аһаллар. Киһилэр олохтут сайдыытын аан бастаан ханник-туох тугуулар ытылларларын сыаналыылар чуполай. Ону этэн эрдэхтэрэ «Ылал — тэлгэһитинэн» дьиз. Кырдык даһаны кэлин кэмгэ улууска коммуналник дьиз аат апаратыыта лаппа үрдээтэ, айылба гаһа киһирэн газоператордар олус үчүгэй усулуобуйага үлэһитлэр, итинник буолуохтаах даһаны. Оттон тэрилтэ салайар аппараата мөкү дьизэ-уокка тобо үлэһиттээбит!

Иһинэ гынан улуус киинин хоту эңгэрин сэргэхситэр быһыылаах таһаалаах сана дьиз үлэбэ киһиритин сизиргэр-туомугар улуус баһылыгыттан тэрилтэ салайааччыларыгар тийэ элбэх ыалдыттар кэлэн эбэрдэлээтилэр, бэлэх-туһах туттардылар. Бу, аныгылыы тыһынан, презентация дьиз аатырар тэрээһингэ оннообор Олөөнтөн уонна Аллайыахаттан тийэ биһир идэлээхтэрэ кэлэн сөбөр-маһтайар тыһыларын иһиттибит. Куораттан министрствоттан кэлбит ыалдыттар атын ханник да улууска манник тупсабай хонтуоралаах коммуналнай хаһаайыстыба суоһун бигэргэттилэр. Онон биһиги бу баар-суох итинбитин араһааччылар, сылааспытын хааччынар тэрилтэбит олоһун дьоһуннаахтык онгосторуттан үөрүөх эрэ кэриһтээхпит.

Өссө эһин даһыйан эттэххэ кырдыга даһаны сирийэн көрдөххө Нам селотун хоту эңгэригэр киһи харабы тохтуур үчүгэй тугуу суоһун кэриэтэ, аһыах чаһынай дьизин аахсыбатаахха. Онон мантан антаһ коммуналниктар үтүө холобурдарын үгэс онгостон улуустун киһинэ хаһылар хаба эрэ орото тупсабай көрүгүнэниэхтээбин курдук санаанан дуоһуйбаҕа село кытыы эргинигэр манник кэрэ көстүлэр элбин туралларыгар былааннаахтык уонна кэскиллээхтык ыһыахха наада эбит.

Биһиги корр.

Улуус коллегиятын муньабыр

**ҮЛЭ ЫТЫЛЛАР
ДА, ТЭТИМ БЫТААН**

Ыам ыйын 30 күнүгэр «Нам улууһа» МТ коллегиятын муньабыра ытыллына. Оно коллегия чилиэннэрэ, нэһиликтэр баһылыктара, хаһаайыстыбалар, тэрилтэлэр салайааччылары кытыннылар. Көрүлүбүт 5 боппуруостан бастаан «60 производство тугууларын олоххо киллэриигэ улуус эбэһэтилистибэтин тугууларын туһунан» боппуруос көрүлүнэ.

«Үтүө дьыала» улуустары штабын секретара **В.М. Бочкарев** киһи иһитиннэриини оҥордо. Киһи эбэһэтилистибэри кийрбит 60 онугар 75 объект тугууга былааннамытын, 3,5 тыһ. кубм тугуу маһа бөлэмнэммитин, онтон 2,4 тыһ. кубм тизлибитин иһитиннэрдэ.

Мас бөлэмнэгэр бары нэһиликтэр, хаһаайыстыбалар, тэрилтэлэр былааннаахтык үлэһээбиттэр. Муус устар 22-23 күннэринээри субуотуньуктарга 900 кубм тугуу маһа кэрдиһэн, 380 кубм тизлибит. Хатыг Арыһтан **З.В. Винокуров** (сүөһүнү өлөрөр сыах), **Е.И. Стручкова** (кымыһы астырар сыах), тугуу маһын бэйэлэрэ атылаһан булуохтаахтар.

ХОТОНТУТУУТА

Улуус үрдүнэн 450 сүөһүгэ 60 хотон тугуулуохтаах. Ити объекттаран **П. Хомуस्ताах** нэһиликтэр «Үүнэр» СХПК, **Үөдэйгэ А.Б. Бережнева** салайар баһынай хаһаайыстыбата тугуу үлэтин сағалаатылар. Итинтэн атыттарга күтүгүнээх үлэ ытыллыбыт, бытархай үлэлэр сағаланнылар.

СЫЛҒА БАЗАТА

Улууска 12 сылгы базатын тугууга былааннамыта. 6 база тугууга урут сағаламмыт. Ону ситэрэр, тупсарар үлэлэр ытыллылар.

ОВОЩЕХРАНИЛИЩЕ

7 овощехранилище тугуулуохтаагыттан 3-һэ сана тугуулар. Бөтүнгэ «Дьурус» баһынай хаһаайыстыбата (баһ. **М.П. Сивцев**), Хамағаттаҕа «Сүүрөөн» баһынай хаһаайыстыбата (баһ. **О.Г. Жиркова**), Партизанна «Эрэл» СХПК (М.М. Павлов), 1 Хомуस्ताахта «Силис» баһынай хаһаайыстыбаты (баһ. **Т.В. Посельская**) саналыы уонна тупсаран тугуохтаахтар. Тугуу матырыяала баар.

ВЕТЕЧЕБНИЦА

1 Хомуस्ताахта, Көбөкөнгө, Арбынна тугууну ветуправление (Н.Е. Архипов) ыһтар. 1 Хомуस्ताахта тугуулар ветлечебница көндөйө бүһпүт. Көбөкөнгө, Арбынна үлэ барар.

УУТУ ТУТАР ПУУН

6 объект тугуулуохтаагыттан Кыһыл Дэриэбинэ оҥоһулунна. Фрунзега, «Маймаҕа» МТ, Искрага үлэлэр түмүктэнэн эрэллэр. Бөтүнгэ сайын тугуулуоҕа. Пуунирар тутар үлэни «Эрэл» СХПК (М.М. Павлов) эрдэ сағалаан, үлэни тэрээһиннээхтик ыһтар.

БҮТЭЙ ТУТУУТА

15 нэһиликтэ 76 км усталаах

бүтэй тугуулуохтаах. Түбэ нэһиликтэ (баһ. **Р.Е. Лукина**) 15 км-тан 14 км тутан бүтэрдэ. Ол иһигэр ЖКХ үлэһиттэрэ 4, дьаһалта коллектива 2 км оҥордулар. Хатырыкка (баһ. **Н.В. Слепцов**) 7-тэн 5 км бүтүтэ. Таастаахта, Бөтүнгэ, Модукка, Искрага, Фрунзега тугуу маһа бөлэмнэнэ. **П. Хомуस्ताахта**, Нам с., Партизаннага мас бөлэмнэнэр. Хамағаттаҕа, Үөдэйгэ тугуу матырыяалын сороҕо баар. Мас сороҕо кыһайан тизлээ ийик Искрага сизэрдийэ маһа таһастанар. Бөтүнгэ үлэ барар. Бүтэй тугуутун үлэтэ олус бытаан.

ВОДОПРОВОД

Улууска 10 нэһиликтэ сайынгы уу локальной водопроводын тардыы үлэтэ ытыллар. Ити үлэлэр Нам с., Хатырыкка, Көбөкөнгө, Алпааннага сағаламмытара ыраатта. Таастаахта, Бөтүнгэ, Партизанна ода. нэһиликтэртэ саға киллэриллиэхтэра.

ИСКУССТВЕННОЙ СИЭМЭ-ЛЭЭЙИ ПУУННАРА

Аппааннага (подрядчик **В.С. Алексеев**) тугуу үлэтэ сағаланна. **П. Хомуस्ताахта** (подр. **Я.Р. Слепцов**) тугуу матырыяала бэлэм, дуоҕабар оҥоһуллубут. Хатырыкка (подр. **И.И. Прокопьев**) дуоҕабар оҥоһуллубут, матырыяал баар. **1 Хомуस्ताахта** (подр. **Е.Е. Бурнашев**) матырыяалынан хааччыллыбыт, үлэ барбат. Хамағаттаҕа (подр. **М.М. Новгородов**) тугуу матырыяала бөлэмнэммит, үлэ сағалана илик.

СВИНОФЕРМА

Нам с. «Кымыс» баһынай хаһаайыстыбатыгар (баһ. **Т.И. Николаева**) тугуу матырыяала атылаһыллар, үлэ сағалана илик. Бу хаһаайыстыба сибиннээ ферматын сайылытын тугуу үлэтэ бүтэн эрэр.

АТЫН ОБЪЕКТАР

Хатыг Арыһ нэһиликтэр «Дьөһөгөй» баһынай хаһаайыстыбаты (баһ. **З.В. Винокуров**) Эбэ сайылыкка электрическэй уоту киллэриигэ үлэни ыһтар. Трансформатор атылаһыллыбыт. Подрядчик **С.В. Порогов**. Хамағаттаҕа «Кыталык» баһынай хаһаайыстыбатыгар (П.Д. Жирков) гараж тугууга бүтөн эрэр. Аппааннага сүөһүнү өлөрөр сыах тугуутун **З.В. Винокуров** ыһтыахтаах. Үлэ сағалана илик. Кыһыл Дэриэбинэ кымыһы онгостор сыах пристройун тугууга бүтөн эрэр (Е.И. Стручкова). **П. Хомуस्ताахта** ЛТО-ға (Н.П. Ширяев) 4 дьиз тугуулуохтаагыттан биһирэ бүһпүт, үлэ барар. Нам с. «Эрэл» СХПК булууһу тутан бүтэрдэ. Улуус киһитэр «Илгэ» ПО (А.И. Корнилов) баһынай ырынага тугуулуохтаах. Тугуу матырыяала бөлэмнэнэр. Итилер тустарынан **В.М. Бочкарев** эттэ.

— Туруоруллубут соругу туруорууга Түбэ, Хатырык нэһиликтэрэ (баһ. **Р.Е. Лукина**, **Н.В. Слепцов**), «Эрэл» СХПК (М.М. Павлов), ветуправление (Н.Е. Архипов) үлэни тэрээһиннээхтик сағалааты-

лар. Үлэҕэ киллэриллиэхтээх 75 тугууттан 25 эрэ объекттарга тугуу үлэтэ сағаланна. Хотоннору тугууга, бүтэйдэһиннэ тугуу үлэтэ кыахтаахтык сағалана илигэ тугуу-уллубат бытаарыыны үөскөттэ, — диир **Владимир Михайлович**.

Үөдэй нэһиликтин баһылыга **И.А. Зыринов**, Салбан нэһиликтин баһылыга **А.А. Прокопьев**, Хатыг арыһ нэһиликтин баһылыга **Ю.И. Слепцов**, Модут нэһиликтин баһылыга **С.И. Чирков**, Көбөкөн нэһиликтин баһылыга **К.Н. Ноговицын**, Фрунзе нэһ. баһылыга **И.Г. Ядрихинская**, улуус баһылыгын үпкэ уонна экономикаҕа солбуйааччы **А.И. Тимофеев**, улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы **А.А. Бочкарев**, дьаһалта баһылыга **Д.П. Корьян** коллегияга көрүлүбүт боппуруос сүһүнүн бэйэлэрин санааларын атастастылар. Киһилэр үлэ тэтимэ олус бытаан, 10 мөл. солк. кредиттэн 2600 тыһ. солк. туһаныллыбытын, онтон ордуга үлэлээбэккэ сытарын, ГСМ-на берилибит аванса бүтөн, сорох нэһиликтэр эһи харчыны көрдүлэрин ода. тоһорлоон бэлиэтээтилэр. «Нам улууһа» МТ коллегиятыгар 60 производство тугууларын олоххо киллэриигэ улуус эбэһэтилистибэтин толоруутун хааччылыыга ытыллыбыт үлэлэр, сыһаллар ыһылыннылар. Таһаарыллыбыт бытаарыыны суһаллык туоратар инниттэн коллегия муньаҕа уурда:

1. «Улуу Кыһыны 60 с. — 60 производство тугууларын» республикага таһаарыллыбыт ыһтырыы туолан иһэр хаамытын мөлтөүүнэн ааһарга.

2. Таһаарыллыбыт бытаарыылары туоратар инниттэн, быйылгы сыл бэс ыйын былааннаах тугуулары олоххо киллэриигэ охсуулаах ыйынан биллэрэргэ, бу туһугар:

Нэһиликтэр дьаһалталарын иһигэр бүтэйдэр тугууларын от ыйын 1 күнүгэр дылы бүтэрэр соругу туруорарга, нэһиликтэ общественноһун түмэн күргүөмнээх, тэрээһиннээх субуотуньуктары тэрийэллэригэр нэһиликтэр баһылыктарын соруйарга.

Бэс ыйын 2 күнүн ааспакка нэһиликтэр баһылыктара тус бэйэлэрэ салайааччылаах штабы тэрийэн ыһтыллар тугууларга көмөнү, хонтуурулу олохтууларыгар.

3. Үлэһиттэри графийык, субуотуньуктарга таһаарарга, техниканан көмөлөһөргө сыһаарыллыбыт нэһиликтэри кытта сибээһи олохтууларыгар тэрилтэлэр салайааччыларын сүбэлииргэ.

4. Б.д. от ыйын түмүгүнэн үлэни хааччытылаахтык, биримэтин тугууннарбыт нэһиликтэртэ, баһынай хаһаайыстыбаларыгар **Дьяконов Альберт Николаевич** тэрилтэтин уонна дьиз кэргэтэрин көрдөһүүлэринэн киһи аатынан икки бириһи олохтуурга.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

УВАЖАЕМЫЕ ПОДПИСЧИКИ!
Началась подписная компания на II-е полугодие 2005 г. Во всех отделениях почтовой связи Вы можете ознакомиться с каталогами на центральные и республиканские издания, оформить по ним подписку на понравившиеся Вам газеты и журналы, соответствующие Вашим интересам и потребностям.
Подписка может быть оформлена на полгода и помесечно.
Мы предоставим услугу приема подписки на дом по вашей заявке по тел. 4-14-50.
Приходите, мы будем рады встрече с Вами!

**ЛААБЫДАТААБЫ
ИЭДЭЭН**
Көрбүт дьоммуттан 10-тан эрэ таһса киһи ордубуттар, онтон ордуктара 40-чага чугаһыыр киһи барыта хоргуһан, тоһон өлбүттэр. Ол-бу ураһа, үүчээн аһыы ыһыллан сыталларын биһир оҥхойго кыстаабыттар этэ. Онтон ордубуттар бэйэлэрин кыһаммат буолбуттар этэ. Икки уоллаах кыыс оҕо өлбүт ийэлэрин эмийин эмэ-эмэ ытыы сыталларын булбуттар.
(Республикатаағы журналисткай бириэмийэ лауреата **Иннокентий КРИВОШАПКИН** матырыяалын хаһыат 2 уонна 4 стр. аабын.)

Улуу Кыайыы 60 сылынан

Кинигэбэ суруйалларынан Совет-Скай Союз сэри кэмизэр Америкатан барыта 14126 самолету ылбыт.

«Аляска-Сибирь» трассатынан Саха сирин нөнгүө 8074 самолета перероннамыт.

1942-1945 сыллардаахха бу трассаба 47 самолет сууллубут. Онно 121 киһи өлбүт. 27 киһи сураба суох сүппүт.

Көрдөөһүн түмүгүнэн 20 киһини кыраммаларын эрэ булбуттар. 7 киһини төрүт булбатахтар.

Ол курдук 1942 с. Нам оройуонугар, Хатырык нэһилигэр биэр эмиз перероннаан иһэр самолеттара саахалламмыт.

Кэлтэгэй биэрэгин утарыта турар Оспуора кумаба дизн сиргэ үргүлдү аяннаан барар кыаба суох буолан, түһэргэ эрэ күһэллэбит.

Самолет Хатырыгы хаста да эргибит. Барыпас оскуолатын оҕолоро үөрэнэ олорор кэмнэрэ эбит.

Оччолорго оскуола директора Кондратьев А.А. самолеттар перероннара бара турарын билэр буолан, таайа охсон суһал дьаһалы ылынан самолету түһэрэри ыраас сиргэ бааһынаба оҕолорунан кыһыл флажоктары астартаабытын летчиктар көрбүттэр эбит.

Ол да буоллар кумахха түһэри ордорбуттар. Инньэ гынан тыһынаах ордор албаһын булбуттар.

Летчиктар самолеттарын скороһын аччатан, намтатан кэлэн кылыкыналар төбөлөрүн кэтэ солоон, кэрийэ астаран киирэн кумахха түспүттэр.

Инньэ гынан самолет кумахха түһүүтүгэр өрөбө эрэ өттүгэр эчэйинни ылбыт.

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Ити кэмнэ

Самолетка олорсо түһэ-тахса сылдьан сыһа туттан охтон, сүнньүн эчэппитэ диэн кэпсээн эмиз баар.

Самолету сааһыары кыһын икки ЧТЗ тракторынан состорон суолга таһаараннар Намга илдьэн МТС территориятын иһигэр туруорбуттар.

Манна балайда өр турбут. Дьингинэн хайа да өттүнэн санаан көрдөххө сууллубут самолеттары хомуйсуу ханнык да барыстаах өттүн көрдөрбөттөрө чахчы.

Ол иһин даһаны учуокка эрэ ылан истэхтэрэ.

Самолет туран эрэн барыта бары суйдаммыт. Аңгар кынаатытан уус дьоннор бысталааннар тараах эгин оңорон нэ-

һили-эннэ эбэ атыылыы, эргинэ сылдьыбыттар. Онтон дьэ кэлин, кэмниэ-кэмэбэс кынаттарын бысталааннар, куоракка тизээн киллэрбиттэр.

Оччолорго ол самолетка оонньообут, билбит-көрбүт дьоннортон ыйыталаһан, туоһулаһаннан баран суруйдум.

Хатырыкка биэр эрэ самолет саахалланан түспүтэ биллэр. Ону со-рохтор ыйын-күнүн, сылын кытта мээнэ быһа тарыйан суруйаллар.

Холобура бу саахалланан түспүт самолету 1943 сыл кулун тутар эргэтигэр дизн төрүт атын ыйы-дылы туойаллар. («Саха сирэ» хаһыат. 16.02.05.)

И. ЕЛИСЕЕВ-УСХААН

П.И.Винокурова
ӨРӨГӨЙ ЫРЫАТЫН ЫЛЛЫАҔЫН

Хаанымсах фашистар ыттыһан, Аар-саары баһылыр баҕаттан, Уот-кутаа сэриини сағалаан, Сир үрдэ хаанынан ыттыһа...

Абаран-сатаран тураннар Дьон-норуот хаан-хаанка киирсэннэр, Кыайыһыны-хотууну ағалан Өрөгөй ырыатын ыллыыбыт.

Ол сэри уотуттан ордубут, Сэриһит бэтэрээн уоланнар, Кыайыһыны ағалыт киирээрин, Дорбоонноох ураанан көрсөллөр.

Бытаарбыт сүһүөхтүүн чэпчээннэр Киэн тутта, сэргэхтик хаамсаллар. Өссө да эрчимнээх илиилэр Уот кыһыл былаабы туппунтар.

Бэрт сэргэх сирэйдээх-харахтаах Бэтэрээн эһээлэр иһээлэр. Чиг-чигник, биэр тэҥник үктээннэр Өрөгөй ырыатын ыллыылар.

Кыргыһы хотуутун аайытын Охтубут буйуттар тыһынарын Кэлбэтэх хоодуоттар ааттарын Ийэ сир кэриэстээн чуумпурда...

Кыайыһыны уруйдуур түэһиэ — Үс саха үөрүмүдээх күнүгэр, Үйэттэн үйэбэ ахтыллар Өрөгөй ырыатын ыллыабын!

2005 сыл

Тоһо да үгүс колүөнэ солбуйбутун иһин Ага дойдуну Улуу сэриитин ыар сүтүгүн, Дириг аһымытын, Элүүкылаанар хаһымытын, Сэриһи тыйыс сылларын, Дойду умайар кутаатын, Күн аһар алдырхайын, Үгүс да сыллар, Күүрээниээх да күннэр Арадьытыахтара, умуннармактара суоға. Сергей Васильев

Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат!

таан көмөлөһүөхтээгэр сорох сирдэргэ аччыктаабыттар, эрэйи энэрдэринэн тэлбиттэрэ, өлүү-сүтүү аргыстаммыттар.

Мэнэ-Хангалас оройуонун Сымак нэһилигин киһитэ бэйэтэ аймахтарыттан, Уус-Алдан оройуонунан, куораттан билэр дьонун мунһан балык биригээдэтин тэрийбит. «Холбос» тэрилтэтин кытта дуогабар түһэрсибит. Оҕрулуун-уру-

норугар төһөн барытыгар үрөхтөр халааннаан суолун бөлөүбүт аатыраллар. Үрөхтэри туоруур ханнык да дьаһалы ылбакка, билэр дьоннор кэпсээннэринэн аһын-үөлүн, малын-салын хаартылаан эгин матайдаан кэбиспит. Бэйэтэ буоллаһына эппиэттөн куотан, балыккыт аатыран өрүһүнэн хоту түһэн хаалар.

Аһыыр аһа, балыктыыр да, тут-

учуутал, оскуола директора Василий Егорович Колмогоров Лаабыда буолбут быһылаан туһунан ахтытын ағалабын. («Энгиэли» хаһыат, атырдах ыйын 8 күнэ. 1998 с. № 89 (8464).

«Оскуола үөрэбэ бүтэрин кытта бэс ыйын 22 күнүгэр 1942 с. Кэбээйттэн Терехов В.И. киирбитэ, киһи баһаа элбэх киһиэхэ мобилизационнай бэбиэскэ ағалыт этэ.

бит дииллэрэ. Сии күө-бааччы оло-роллоро. Биһиги кэлбит наадабытын эппиһитигэр, фронтка балаһыаньаны биллэрбиһитигэр дьоммут курус гына түспүттэрэ. Онтон эр дьону барыларын үчүээн дьыба муһыан документтарын, байыаннай биллэттэрин ылаттаан көрбүһүт, барыта үс киһиэхэ биллэт баар эбит этэ. Ону аныгысык хомуурга дизри хаалларын, биһиги киһилэр бардахтарына сатаан олобот дьоммут дизн көрдөспүттэрин ылынан, киһи да ылбатахпыт. Сонно төһөн түүнээр айааннаан сарсыарда Сииттэбэ кэлэн туох баарынан кэпсээн биэрбиһит.

Кыргыһынан этгэххэ, сатаан да ағалтыр кыахпыт суох этэ. «Октуобри кыһаһыһытын кэннэ, биір дэ сэбиэскэ тыллабыр киирбит: Лаабыда дьон бөбө хорғуйан, тоһон өлбүт, бэрт аһыах олон эрэр дьон хаалбыт, ону көрүп, дьаһалла ылым», — дизн. Арааһа, ханнык эрэ булчут тыллаата да буолуо. Коло, танас, ас тизээн ол дьону быһыһы сэбиэт хас да киһилээх онно тадыста.

Били Серафим Лебедевин биһи тахсан көрбүт дьоммуттан 10-тан эрэ тахса киһи ордубуттар, онтон ордуктара 40-чага чуғаһыр киһи барыта хорғуйан, тоһон өлбүттэр. Ол-бу ураһа, үчүээн аайы ыһыллан сыталларын биір онхойго кыстаабыттар этэ. Онтон ордубуттар бэйэлэрин кыаммат буолбуттар этэ. Икки уолаах кыһыс ово өлбүт ийэлэрин эмийин эмэ-эмэ ытты сыталларын булбуттар. Бу дьон бистыбыт бириччиннэлэрэ — били бэс ыйыгар сырыттаһытына хаайтаран хаалла диір биригээдирдэрэ Серғучев букатын да биллибэтэх, онно бу дьон аһа да, бултуур тэрилэ, туттар сэбэ-сэбиргээт суох хаалбыттар.

Бу дьонгон хаалбыт тулааһа оғолору Сииттэ «Энгельс» дизн колхотунан Намга түһэрбиһит. Серғучев Егор (хос аата Саһааннаах) дизн 3 оғолоох киһини уонна Андросов (хос аата Солколоох атыһыт) уолун (сааһын сиппит улахан киһи) аах-маах соғус киһини иккиэннэрин оскуолаба уот оттоочунан киллэрбиһит. «Солколоох» кэргэнин ово курдук көтөбө сылдьара. Ол курдук ырбыт-дьүдэйбит, бэйэтин уйуттубат буолбут, кыра ово саба буолаахтаабыт эмээхсин этэ. Исакова дизн кыра оғолоох дьахтары интернакка повар көмөлөһөчүтүнэн ылбыһыт. Бэрт аһыах киһини колхозтарга биэрбиттэрэ».

(Бүтүтүтүн 4-с стр. аах)

улуун 50 киһилээх көс дьоно муус устар ый бүтэһи күннэригэр дуоға бардаах сирдэригэр Лаабыдага сыары суолунан айааннаан тийибиттэр. Онно тийээн булчуттар хаалларбыт үүтээннэрин уонна былыргы өтөхтөрү сөргүтэн, мас отуу, ураһа туттан күө-дьяа олохсуйан бултуурга бөлэмнэнэн барбыттар. Биригээдирдэрэ сотору кэлэригэр эрэллэрэ оччо буоллаҕа. Киһилэрэ түһэрсибит дуоғабарын быһыһытын астарын-үөллэрин, балыктыыр тэриллэрин ағала дизн зааттаан, дьонтон өбүгэлэрин сағаттан илдэ сылдьар көмүстэрин, кизгээллэрин хомуйан, ону туттаран таһаска-сапка кубулутуох буолан куоракка төһүбүт. Дьокуускайга тово уһунук тардыллыбыта биллэбэт. Дьон-

тар сэбэ-сэбиргэлэ суох хаалбыт дьон күн аайы эрэллэрин — биригээдирдэрин кэтэһэн сайыһаара аастыт.

Бэйэлэрин кытта илдэ кэлбит үтэлэрин дуома ханна тийээхтиэй, сотору бүтүтэр диі. Оту-маһы үссээн, айыһа туу үүнээр-битин барытын сии сатаан сии күһүнү тым-һыһкүһүгэ тыһынаах тийээхтээбиттэр. Тымһы түһүүтэ илдээннэрэ дьэ кэллэҕэ. Суолу-иһи билбэт, ханнык да көлөтө суох атын улуус дьоно ханна үөтэлээн дьон-сэргэни булуохтарга. Киһилэр олохсуйбут сирдэригэр икки көстөөх сиргэ сиигэтэлэр олороллор да хайалара да икки өттүтүн сибээстэспэтэхтэр. Оччолорго суола-ниһэ көстүбөт маардарынан, онтон салгы үрөхтэринэн тыһыан айааннаан тийи-иллэрэ үһү. Тымһы түһүүтэ аччыктааһын, ыарыһы-сүгүү сағаланар.

Мантан салгы «Ахтан-санаан ааһар наадалаах» дизн ол алдыр-хайдаах сылларга Сииттэ оскуола-тыгар учууталынан үлэлээбит педагогическай үлэ ветерана Мария Ивановна Колмогорова кэргэнэ сэри, тыһыл ветерана, оччолорго эмиз

Маастабыллаах коллегаларбын, үөрэпитт өрбүн СИДОРОВА ЛИДИЯ ЕГОРОВНАНЫ уонна Нам педколледжын директорын солбуйааччынан бизэ сыл устата үлээлээбит НИКОЛАЕВА ИЗОЛЬДА ИВАНОВНАНЫ бу күнүргэ педагогической наукага кандидатскай диссертацияларын ситиһилээхтик көмүскээбиттэринэн улаханчык үөрөн туран ис сүрэхпиттэн эрдэлибин!

Баҕарбын кытаанах доруобуйаны, үтүө ологу, айымныылаах үлэни! **Иванов В.П., Саха государственной педагогической академиятын ойуулуур-дьүһүнүрүр искусствора кафедратын сэбиэдиссэйэ уонна факультетын декана**

Атылыбыт: картофелесажалканы, 1,5 тонна сиэмэ хортуоппуйу уонна 25 см диаметрдаах оцинкованнай РТ турбалары. Бартерга, күһүнү хортуоппуйга кэпсэтиэххэ сөп.

Телефон: 35-82-64, 726-705, Дьоксуускай куорат

В пункте ритуальных услуг по адресу с. Нам, ул. Дружба, 6 в продаже имеются металлические ограды по п. 4200 рублей. Тел. 42-2-91

Атылыбын деловой мас (бэс), 42 уст. 6,5 м уһуннаах. Сыаната 14 тыһ. элк. Тел. 42-1-11, кизилэ

Продается частный дом 8х6 с пристроем 4х4 на участке Дадар, газ, телефон, теплый гараж, сарай, теплица, огород (засажен). Контакт. тел. 42-0-40

Продается ВАЗ-2107 2002 г. выпуска, цвет гранат в отличном состоянии. Оплата по договоренности. Контакт. тел. 42-0-40

Прошу вернуть за вознаграждение документы на имя Юмшановой С.Д. и ее дочери Юмшановой М.Р.

Бям ыйын 19 күнүгэр Сбербаан таһыгар Яковлев Дмитрий Васильевич аатыгар сүппүт докумуондардаах суумканы булбуттар маньага тиксэрэгитигэр көрдөһөбүт. Төлөбүрүн мэккиэлибит. Тел. 25-6-43, Партизан бөһ.

Продается 3-хкомнатная квартира в четырехквартирном доме в районе «Юбилейный». Телефон, отдельный подъезд. Торг уместен. Обр. по тел. 42-0-12, 42-0-69, 775-304

Нам селотун тэрлээлэрин уонна олохтоохторун болдомтолоругар! Бу дьыл бэс ыйын 1 күнүгүн культура уонна сыннаалан пааркатыгар ытыгылар общественинай уонна чааһынай дьон тэрийэр мероприятияелара Нам селотун дьаһалтатын кытта дуоҕабырынан көндүлөнэн ытыгылар. Мероприятиялары ытыгыга төлөбүр олохтонно. 41-3-52, 41-2-12 тел. билсээхтитин сөп.

Оскуола + төрөппүт = обо иитиитэ

ТӨРӨППҮТ КОМИТЕТА ОТЧУОТТААТА

Төрөппүт уонна учуутал биригэ субэлаһан, ыкса сибээстэһэн өрөнү иитиитэ биэр хайысханы тутуһан үлээһиллэрэ олохтук ирдэбилэ буолар. Ол курдук Нам 1 №-дээх оскуолатыгар кылаастар төрөппүттэрин комитетын үлэтин көүлүүр киһилэр бэйэлэрин уопуттарын атастаһар, үлээлэрин түмүктүүр сыаллаах төрөппүттэр комитеттарын отчуота сылын айы тэрлэлэр. Бу көрүү сүрүн ирдэбиллэринэн буолаллар:

- үлэ былаана, отчуота, хаартыскалардаах буклеттар;
- оскуола, кылаас төрөппүттэрин муһунахтарыгар, мероприятияларга кылаас чаастарыгар кытты, уроктарга сылдыбы;
- үөрэнээччилэр бэрээдэктэрин тутуспат өлөрү кытта үлэ;
- патруллаһынтта, оскуолага дьуһуурустубалаһынга кытты;
- оскуолага, кылааска материальной, практической көмө;
- школьной форманан хааччылар;
- чөл, доруобай ологу пропагандалаһын.

Маньа таһынан үөрэнээччилэр кылаас төрөппүттэрин үлэтин сыаналыыр анкета түмүгэ учуоттана. Өлөрүрдүк сыаналыыларын ылылар 5 «б», 7 «б», 8 «а», 10 «б» кылаас төрөппүттэрэ уонна самай актыбынай төрөппүттэринэн ааттаньлар Бочкарева Айталина Николаевна (5 «а»), Москвитина Прасковья Гаврильевна (6 «а»), Тимофеева Лариса Михайловна (6 «в»), Малышева Рея Иннокентьевна (7 «б»), Макарова Вера Алампалдьевна (8 «а»), Зырянов Дмитрий Афанасьевич (8 «а»), Неустроева Авдотья Петровна (8 «б»), Попов Петр Михайлович (9 «а»), Слепцова Наталья Андреевна (10 «а»). Бу анкета түмүгэ көрдөрөрүнэн төрөппүттэр кыттылаах тэрээнинэртэн өлөрүрдүк астымыттарынан ааттабыттар: төрөппүттэрдээх волейболга күрөхтэһини, Саҥа дьыллаагы бырааһынныгы, «Бэһилэй стартары», каникулларга экскурсияга айаһабыттары, аҕаар сэбиэттэрэ тэ-

рийбит биллиилээх спортсменнары кытта көрсүһүүнү, төрөппүттэр турслекка, доруобуйа күнүгэр кыттылары уода. Инникитин да өссө араас спортивнай күрөхтэһилэри, походтары, ооньуулары, конкурстары, интэриэһинэй кылаас чаастарын, экскурсиялары төрөппүттэрин кытта биригэ тэрийиэхтэрин баҕараллар эбит.

Быйылгы төрөппүттэр үлээлэрин түмүгүн директоры итгэр үлэрдэ солбуйааччы Николаев Г.И., оскуола психолога Обутова Лена Тимофеевна уонна оскуола төрөппүттэрин комитетын председателэ Атласова Лена Дмитриевна сыаналаатылар.

Түмүк икки бөлөбүнэн оскуола төрөппүттэрин уопсай муһунагар ыам ыйын 19 күнүгэр таһаарылынна:

- 5-7 кылаастарга 1 миэстэ — 5 «б», төрөппүт ком. пред. Ядрихинская Ю.В., кыл. сал. Колодезникова В.М.
- 2 миэстэ — 7 «б», төр. ком. пред. Малышева Р.Е., кыл. сал. Прокопьева Е.П.
- 3 миэстэ — 6 «а», кылаастар төрөппүттэрин комитеттара, төр. ком. пред. Москвитина П.Г., кыл. сал. Дьяконова Т.Е. буолдулар.
- 8-10 кылаастарга 1 миэстэ — 8 «а», төр. Никифорова Г.С., кыл. сал. Максимова В.И.
- 2 миэстэ — 9 «а», төр. ком. Шадрина Е.И., кыл. сал. Колесова А.П.
- 3 миэстэ — 10 «б» кылаастар төрөппүттэрин комитеттара, төр. Слепцова Н.А., кыл. сал. Павлова Н.В. таһыстылар.

Ити курдук биһиги оскуолабытыгар бэйэлэрин өлөрүн эрэ иннигэр буолбакка кылаас, оскуола туһугар элбэх сырларын бизэрэр, оскуолага күүс-көмө буолар олоххо актыбынай позицияларынан өлөрүгө, дьиз көргөттөргө үтүө хоһобур буолар төрөппүттэрибитигэр махталбыт улахан.

С. ЕМЕЛЬЯНОВА,
Нам 1 №-дээх орто оскуолатын «Прессфоторевю» салайааччыта

Арба, маньа аахпыккыт дуо?

ДЕПУТАПЫТ УМУНЛУБАТ БЭЛЭБЭ

Арыяах хонуктааһыта «Саха-ах, өгнөөх хаартыскалардаах. либрафиздат» ГУП «Сахалар Ржев-Вязьма кыргыһылыларыгар» дьин ааттаах кинигэни бачтаттан таһаарда. Кинигэ автор Иван Михайлович Павлов Аҕа дойдусэриитин кыттылааҕа, республика үтүөлээх учуутала, Чурапчы оройуонун Бочуоттаах гражданина, республикатааҕы П.А. Ойуунускай аатынан Государственной бириэмийэ лауреата. Кини «Өлүү хараһын үстэ өгөйөн», «Өлбөөдүйбэт кэриэстэбил», «Чурапчы буойун уолаттара», «Дьылдаһын тымтыктанан көрбөккүн» о.д.а. кинигэлэр автордара И.М. Павлов «Память» мемориальной кинигэ 4-с, 6-с, 7-с томнарыгар старшай редакторынан үлээлээбит.

Кинигэ 1000 экземплярнаан бачтаттан тахсыбыт халын таста-

Кинигэ Намнаагы 48 № - дээх уокуруктан Государственной Муньах (Ил Түмөн) на родной депутата Нь.С. Тимофеев «Ким да умнулубат, туох да умнулубат» дьин кириистиатыйа тынан саҕаланар. Маньаах Ньургун Семенович 1987-94 сс. Ржев куорат ааныгар Нам оройуонун общественноһын көүлээһининэн тутуллубут Өйдөбүннүк мемориалы чөлүгэр түһэри историйтын ахтар. Кини итинни тэнэ Улуу Кыайыы 60 сыла туолуутун көрсө ситэрлэн, санардыллан оҕоһулубут мемориал сиэрин-сүлүгүн ситиһитигэр кыттыны

Күннэтэ көрөр дьоммут

ҮЛЭ — ЧИЭС, БОЧУОТ

кыттытын иһин, оччотообу Карл Маркс аатынан колхоз биэр бастакынан «Коммунистической үлэ ударнига» аатын ылбыта. Данил Семенович кыһынын суоппардырын тэнэ, сайынын общественной советуопкалааһынга биэр салайааччы быһытынан кыттар. Икки сыл оттуур звенону, бизэ сыл битэмийнээх от мээжэтин бэлэмниир агрегатын (АВМ), икки сыл сенаһы бэлэмниир звенону салайан соруудахтарынан аһара толорору ситиспитэ. Ити барыта үрдүктүк сыаналаммыта. 1983 с. «Ленин суола» хаһыакка: «Дьону үлэбэ көүлээччи, бэйэтинэн хоһобур көрдөрөөччү коммунисттар биэр дьүһүттэринэн «Хатыҥ Арыы» совхоз суоппара Д.С. Иванов буолар», — дьин В. Лазарев «Коммунист актыбынай позицията» дьин ыстатыйатыгар суруйбута кини үлэтин-хамнаһын, ситиһилэрин туһулуур.

Данил Семенович — бастыҥ общественик. Өссө комсомол уол эрдэбиттэн күн бүгүнүгэ дьылы уус-уран самодеятельность актыбынай кыттыылааҕа. Дэлэбэ да 1949 с. «Кыым» хаһыакка «Колхоз эдэр производственнига Данил Иванов араас омуктар үгүкүүлэрин кэрэхсэбиллээхтик толортуур. Көрөн олорон, бу Саха сири тыатыгар үөскээбит оҕо араас омуктар үгүкүүлэргэр, ырыаларыгар ханна үөрэммитэй, — дьин сөбө саныгыһын», — дьин В. Никитин суруйбут. Быйыл Улуу Кыайыы 60 сылыгар аналлаах улуууска уус-уран самодеятельноһу көрүүгэ урукуттан биригэ ылыһыр добоһотторунун, Анна Дорофеевалыын, Евдокия Рожинаһын, Дьарааһын Марковтыын лауреат үрдүк аатын ылыахтарынын ылылар. Улуууска биллэр-көстөр ветераныры аһыттар. Өссө кини оройуон биэр бастыҥ спортсменын быһытынан биллэрэ. Көңүл туһууга оройуон хас да төгүллээх чемпиона, оройуон чьэһин республикага хас да төгүл көмүскэспитэ. Өр сылларга ДНД начальнигынан үлээлээбитэ. Кини «Бэрээдэги, сокуоннаһы бэбэргөтүүгэ өгөтүн иһин», «Килбизинээх үлэтин иһин», «В.И. Ленин төрөөбүтү 110 сылынан», «Үлэ ветерана» мэтээлэринэн набаараадаламмыта. Нэһилиэк, райсовет депутаттарынан быһарданан, үтүө суобастаахтык сыһыаннаһан үлээлээбитэ. Олоххо итинник актыбынай позициялаах киһи.

Данил Семенович истин дууһатын, амарах санаатын иһин нэһилиэгин дьонун диригиник ытыктыыллар. Кини суоппардырын сабаана массынаһыгар олордубатах киһитэ суох буолуо, алааска отоннуу барсыбатах олохтоох аһыах буолуо дии саныбын. Итинни тэнэ кини бигэ тыллаах, кизг көбүстээх, эр санаалаах дьиз кэр-

ылыбыт бириддилен дьонноро чоулаан, Өйдөбүннүк бырайыагынан оҕорбут М.Р. Петуховка, бу кинигэ авторыгар И.М. Павловка, Ржев кыргыһытыгар героиду охтубут буойуннар ааттарынын үйэтитиитэ кыттыбыт дьонноро, тэрлээлээргэ махталын тириэрдэр.

«Өйдөбүннүккэ ааттара сурулубут биһиги буойуннарбыт» дьин иккис баһыгар Саха сири оройуоннарыттан ытырыллан охтубут буойуннар испиһээктэрэ бэрллибит. Маньаах Нам оройуонуттан 26 киһи киллэриллибит.

Кинигэ үһүс чааһа «Манэ Тааска ааттара сурулла илик буойуннарбыт» дьин ааттанар. Манна эмиз оройуоннартан тийибит саллааттар испиһээктэрэ бэрллэр. Нам оройуонуттан эмиз 26 киһи киллэриллибит. Манна даһатан эттэххэ, улууе ветераннын сэбиэтин көрдөөһүнүнэн чуолкайдммыт испиһээк быһытынан Ржев иһин кыргыһыга 73 киһи героиду охтубута дьин И.З. Кривошапкин көпсий. Онон бу испиһээк чуолкайданнаһына Ржевкэ тийэһэн биэр дойдулаахтарбыт ааттарынын эбии куттаран оҕоруу үлэте ытыллыахтаах.

Кинигэ тахсытынын үбүлээһини «Кыайыы» ГУТ (Аржаков С.С.) уонна на родной депутаттык Нь.С. Тимофеев уйуммуттар. Итиннээх биһиги махтаньах эрэ кэригээххит.

Григорий ЭВЕРСТОВ

Доботторун ааттарыттан Е. ПЕТРОВА, Аппаһы

(Төлөбүрдөх төрүөккө бачтаттар)

